

Og noget senere, da han omtalte Ungdomsskolen, som han karakteriserede som et stort Hul i vort Skolevæsen, sagde han blandt andet, at 150 000 unge i Alderen fra 14 til 18 Aar gaar nu for Lud og koldt Vand og faar ikke alene ikke nogen Undervisning, men navnlig ikke nogen Paavirkning. Det forekommer mig unægtelig, at disse Udtryk er overdrevne, men paa den anden Side er der lige saa upaatvivlelig noget, der er sandt deri, og blandt andet er det ganske sikkert, at vort Skolevæsen er vokset op efterhaanden uden nogen organisk Forbindelse mellem de enkelte Grene eller i alt Fald mellem flere Grene af Skolevæsenet, og at man i høj Grad savner en omfattende Grundplan. Hvis man f. Eks., hvad der ligger nær netop i Øjeblikket, sammenligner vort Skolevæsen med det svenske, saaledes som vi hørte om det fornylig ved det sidste Møde med Parlamentarikere fra Sverige, hvor Statsraad Rydén gjorde Rede for den Forandring, der er sket i det svenske Skolevæsen efter Rigsdagsbeslutning af 8. Maj dette Aar, er det iøjnefaldende, i hvor høj Grad vort Skolevæsen adskiller sig fra det svenske, som det bliver ved den lige nu gennemførte Forandring — adskiller sig med Hensyn til organisk Sammenhæng og Grundplan. Og hvis man, hvad man med stor Interesse maatte gøre, gennemlæser den Pjece af Generaldirektør Bergquist, som blev uddelt ved det omtalte Møde, og som gjorde Rede for den saakaldte nye praktiske Ungdomsskole, som er indført obligatorisk derovre, faar man vistnok Indtryk af, at det ikke var ganske uberettiget, naar Ministeren talte om et stort Hul herhjemme netop paa dette Omraade. Og selv om jeg ikke paa nogen Maade vil give den højtærede Undervisningsminister Ret i hans skarpe Dom over Folkeskolen, forstaar jeg dog meget vel, at en Grundplan, som nu er over 100 Aar gammel, trænger til Fornøjelse, selv om den har arbejdet, som det med Rette blev sagt af en tidligere Taler, saa godt, som den i Virkeligheden har.

Hertil kommer nu Misfornøjelsen med vor Mellemskole, som jeg anser for noget af det uheldigste ved vort Skolevæsen, hvad enten man betragter den, som det nu er blevet sagt af andre, som den, der ved

at suge Bestanddele af vor Folkeskole op ødelægger den, eller man ser den fra oven, hvorved jeg tror man maa sige, at den i lige saa høj Grad er et Middel til at trække det højere Skolevæsen ned. Der er altsaa Misfornøjelse med Hensyn til denne Skole, og der er endvidere Forstaaelse af, at Realskolen trænger til en Fornøjelse, og at Gymnasiet, trods de Reformer, som er gennemførte i den nyere Tid, mangler, hvad man kan kalde pædagogisk Helstøbthed og endogsaa har vist sig paa det rent kundskabsmæssige Omraade at være en meget svigtende Underbygning for Universitetsuddannelsen. Ser man dernæst hen til, at ogsaa Seminariendannelsen med god Grund er Genstand for adskillig Kritik, kan man ikke nægte, at der foreligger alvorlige Aarsager til at tage Skolespørgsmaalet som Helhed op til en saglig Drøftelse, selv bortset fra om der ikke var, hvad der utvivlsomt er, de alvorligste Brøst i økonomisk Henseende baade med Hensyn til den ene og den anden Del af Skolevæsenets Omraade. Jeg gør her særlig opmærksom paa det vigtige Spørgsmaal om Forholdet mellem Statens og Kommunens og de privates Udgifter til Skolevæsenet. Der er unægtelig Spørgsmaal nok, der trænger til at tages op. Og der kan ogsaa peges paa andre Enkeltheder, som allerede er omtalte i Forbindelse med Lovforslaget: Forholdet mellem den frie Skole, Skolen med Særpræg, som man har kaldt den, og de andre Skoler, Kampen mellem Lærerkrafter, som er universitetsuddannede og Lærerkrafter, der kommer fra Seminarier o. s. v. Der er en Række Spørgsmaal, som i Virkeligheden kræver ny Belysning og ny Drøftelse.

Men det Spørgsmaal fremstiller sig dog uvilkaarligt for os, naar vi nu staar overfor dette Lovforslag, om Tidspunktet er belejligt til at nedsætte en Kommission, der skal tage saa store Spørgsmaal under Overvejelse — hele den vældige Mængde af indgribende Spørgsmaal paa een Gang og netop nu. Og jeg maa tilstaa, at jeg har meget stærke Betænkeligheder ved at tage hele denne Sag op i Øjeblikket. Hvis den Debat, som i saa lang Tid har været ført om vort Skolevæsen, havde samlet Deltagerne eller de interesserede i een Mening, der kunde danne et fælles Grundlag for